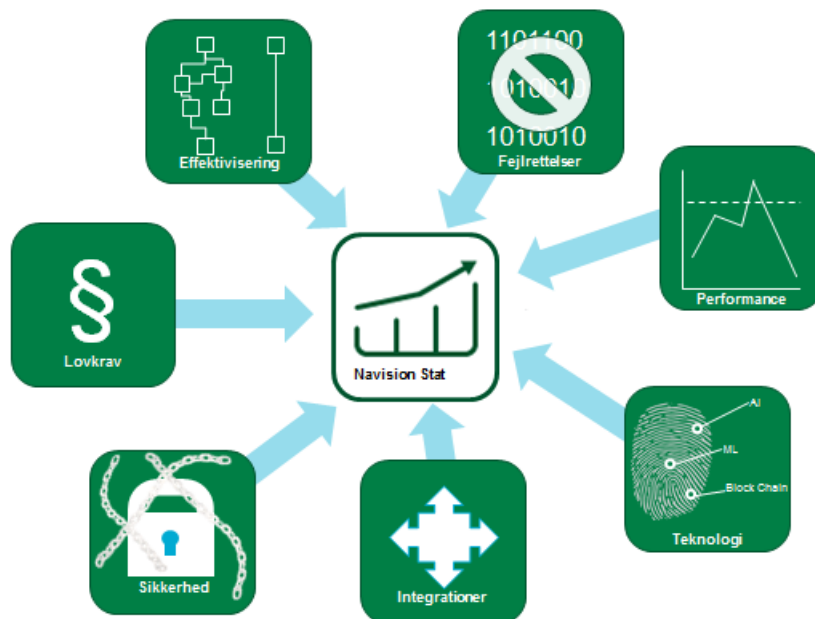

Navision Stat

Opd. 03.01.19
CSY/ØSY/CPS

Produktstrategi

Introduktion

Produktstrategien for Navision Stat består af en generel vedligeholdelsesstrategi samt et antal delstrategier, der kan rummes herunder. Disse delstrategier er pt. givet ved:

1. Distributions- og opdateringsstrategi
2. Integrationsstrategi
3. Domænestrategi for udvalgt funktionalitet
4. Rapporteringsstrategi

Indholdsfortegnelse

Generel vedligeholdelsesstrategi.....	3
1. Distributions- og opdateringsstrategi	4
2. Integrationsstrategi.....	6
3. Domæne strategier	7
3.1 Funktionsadskillelse.....	7
3.2 Håndtering af følsomme persondata	8
3.3 Decentral indrapportering til ØSC, DDI	8
3.4 Generiske integrationsnitflade.....	10
3.5 Sager, ressourcer og projektbevilling	11
4. Rapporteringsstrategi	13
Ordliste.....	14

Generel vedligeholdelsesstrategi

Den til enhver tid aktuelle basisversion af Navision Stat standard består af basisproduktet MS Dynamics NAV samt de nødvendige statslige tilretninger, der følger nedenstående ”gyldne” regelsæt.

1. Enhver tilretning til løsningen implementeres efter følgende retningslinjer:
  - ændringen skal bestå af funktionalitet, der ligger inden for systemets naturlige funktionsområde
  - ændringen skal føles og opleves som en naturlig del af basisproduktet
  - ændringen bygges så generisk som teknisk muligt, og med potentiel anvendelse af flest mulige kunder
  - ændringen tilføjes løst-koblet til eksisterende standard programmel, så vidt teknisk muligt
  - ændringen dokumenteres for sporbarhed på tværs af: kravspecifikationer, kode, testkort, vejledninger og release notes.
2. Så snart ændringen kan standardiseres via ny funktionalitet i basisproduktet, der kan implementeres på rentabel og forsvarlig vis, elimineres ændringen.
3. Derudover gælder det, at Navision Stat konstant vedligeholdes som et tidssvarende økonomisystem og kontinuerligt løftes i henhold til accepteret og dokumenteret nyeste tekniske platform. Dette sker blandt andet via en løbende vurdering af nye versionsopdateringer til basisproduktet frigivet af Microsoft.

Statslige tilretninger implementeres afledt af nedenstående:

- ✓ Gældende statslige regler for bogføring og opfølgning, herunder afvigelser fra kravene i den private sektor.
- ✓ Ny lovgivning, hvor systemunderstøttelse er en forudsætning, eller en katalysator, for lancering af samme.
- ✓ Ønske om ændret eller ny systemunderstøttelse indberettet af kunder, hvor det vurderes, at ønsket kan have almen interesse for alle kunder.
- ✓ Hensyn til strategiske valg, fx:
  - ❖ Procesoptimering mhp. på effektivisering (reducering af nødvendigt af tidsforbrug pr. bruger)
  - ❖ Sikkerhedsoptimering for kontrollerede logninger og godkendelsesprocesser

1. Distributions- og opdateringsstrategi

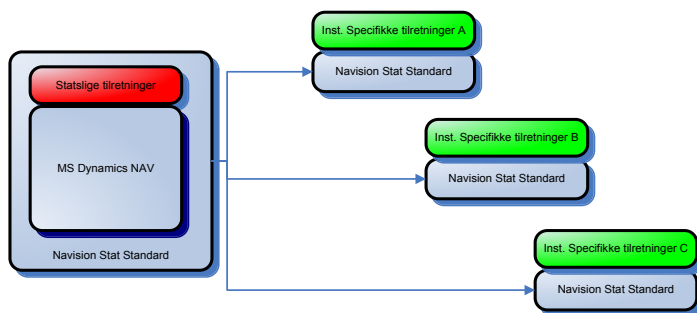
Der findes følgende former for distribution og opdatering afhængig af systemejerskab, udførende regnskabscenter og aktuell hostingleverandør.

1. Flexmodel med 1 - 2 årlige opdateringer
2. Standard model
  - a) Hostet hos Statens IT: 10 årlige opdateringer - agil leverancemodell
  - b) Anden hosting-model: Opdatering efter aftale

Flex model

Flex modellen anvendes af kunder med eget systemansvar.

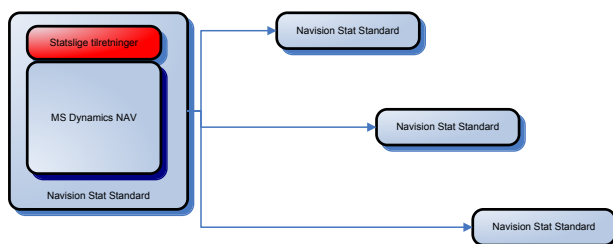
Opdateringer til Navision Stat frigives på hjemmesiden, hvor de kan downloades af både kunder og konsulenter. Hvis kunden har behov for specifikke tilpasninger, kan kunden eventuelt kontakte et konsulenthus for en implementering af disse tilretninger. Herved opstår der et antal forskellige varianter af Navision Stat for hver standard version af Navision Stat. Se skitsen herunder.

Standard model

Standard modellen anvendes af kunder, hvor Moderniseringsstyrelsen oppebærer systemejerskabet. Alle kunder der serviceres af ØSC'et i Statens Administration og hostes af Statens IT er pålagt standardmodellen.

Opdateringer til Navision Stat frigives direkte til Statens IT. Herefter har Statens IT, med udgangspunkt i installationsmaterialet udarbejdet ved Moderniseringsstyrelsen, ansvaret for, at opdateringen implementeres hos den enkelte kunde. Der kan IKKE foretages institutionsspecifikke tilretninger. Se tegningen nedenfor.

I det tilfælde hvor Moderniseringsstyrelsen oppebærer systemejerskabet for Navision Stat databasen gælder det, at blivende ændringer i databasens struktur, dvs. de objekter, der udgør databasen, samt ændringer i øvrige komponenter, i den samlede Navision Stat løsning, kun må foretages på Moderniseringsstyrelsen initiativ.

Selve installationen af alle opdateringer foretages ved Statens IT, med udgangspunkt i installationsmateriale udarbejdet af Moderniseringsstyrelsen.

Datakonvertering

Midlertidige objekter, der skal bruges ifm. datakonvertering, kan udelukkende indlæses ved Moderniseringsstyrelsen, og kun såfremt objekterne på forhånd er godkendt af Moderniseringsstyrelsen. Eksterne konsulenter bedes tage direkte kontakt til produktudviklingsenheden via vms@modst.dk for kvalitetskontrol og konkret indlæsning.

Privilegerede rettigheder

For en yderligere sikring af ovenstående skal alle oprettelse af SUPER - brugere på Navision Stat databasen autoriseres af Moderniseringsstyrelsen.

Dataejerskab

Institutionen er fortsat dataejer, og kan derfor frit foretage alle øvrige nødvendige datarettelser inden for det gældende brugerrettigheds- og licenskoncept, så længe dette ikke forudsætter, at der foretages objektændringer.

2. Integrationsstrategi

Navision Stat er den applikation i den samlede leverede økonomiløsning fra Moderniseringsstyrelsen, der har det største antal integrationer. De mange integrationer er implementeret efter følgende regelsæt.

1. Ved integration til de centrale systemer, SKS, SLS og SB, defineres formatet i samarbejde med de centrale systemer, og al udveksling sker via ØDUP.
2. Ved integration til SBS-løsningen og Statens HR-løsning i Moderniseringsstyrelsen, sker afsendelse af data via ØDUP, kombineret med CIS-funktionalitet, mens modtagelse af data sker via GIS-integrationen.
3. Ved integration til INDFAK sker afsendelse af stamdata via GIS-integrationen, mens modtagelse af handelsbilag sker via Nemhandel og PEPPOL. For Nemhandel følges de standarder, der er udmeldt af Erhvervsstyrelsen. For PEPPOL følges de standarder, der er udmeldt af EU og Erhvervsstyrelsen. I begge tilfælde gælder dette både: xmlformater, protokoller og infrastruktur.
4. Ved integration til REJSUD sker både afsendelse af stamdata og modtagelse af transaktionsdata via GIS-integrationen.
5. Ved integration til ny fælles standard systemer, for håndtering af: Betalinger, Opkrævninger via nets, Inddrivelse ved SKAT, Digital Post og CVR-opslag, følges den teknologi og de formater, som standardsystemet tilbyder.
6. Ved integrationer til institutionsspecifikke fagsystemer, anvendes de teknologier og formater, som er udmeldt i forbindelse med implementeringen af GIS funktionaliteten i Navision Stat.

Se ordlisten i afsnit 5 for en forklaring af begreber og forkortelser.

3. Domæne strategier

Efterhånden som der opstår et behov for en præcisering af udvalgte funktionsområder, listes disse som en egen domænestrategi under den generelle vedligeholdelsesstrategi.

3.1 Funktionsadskillelse

Jf. Regnskabsbekendtgørelsen gælder det at:

§ 24. Den regnskabsførende institutions regnskabsmæssige registrering skal tilrettelægges således, at der etableres en personmæssig adskillelse mellem den regnskabsmæssige registrering og betalingen. Såfremt dette ikke er muligt, skal der optages særskilte bestemmelser herom i regnskabsinstruksen med henblik på at sikre kontrollen med betalingerne på anden måde, jf. § 28.

§ 28. Udbetalingsforretninger skal tilrettelægges således, at der etableres en personmæssig adskillelse mellem den regnskabsmæssige registrering og betalingen. Såfremt dette ikke er muligt, skal der optages særskilte bestemmelser herom i regnskabsinstruksen med henblik på at sikre kontrollen med betalingerne på anden måde.

Stk. 2. Der skal under hensyntagen til betalingernes størrelse og frekvens foretages de fornødne kontroller af såvel grundlaget for ind- og udbetalinger som den faktiske effektivering heraf.

Derfor er det i Navision Stat systemmæssigt understøttet:

1. At alle udbetalinger i udbetalingskladden **skal** godkendes af mest 2 forskellige brugere for den enkelte udbetaling.
2. At den sidste og endelige godkender af den enkelte udbetaling i udbetalingskladden **skal** være forskellig fra den bruger, der har bogført det underliggende købsbilag.
3. At aflevering af betalingsdata til Nemkonto, **kun kan ske** via en direkte udveksling mellem Navision Stat og Nemkonto.
4. At aflevering af betalingsdata til den bank, der aktuelt varetager SKB¹, **kun kan ske** via en direkte udveksling mellem Navision Stat og banken
5. At der **ikke** kan udlæses en bankfil som erstatning for de direkte udvekslinger nævnt i punkt 3 og 4².

---

¹ Statens Koncern Betalinger.

² En efterfølgende manuel indlæsning af bankfilen i det modtagende banksystem ikke ville kunne sikres for fortsat overholdelse af funktionsadskillelsen.

3.2 Håndtering af følsomme persondata

Navision Stat er ikke forberedt for en registrering af følsomme persondata.

Derfor elimineres følsomme persondata ved modtagelse via Nemhandel, ligesom det ikke er muligt at afsende følsomme persondata via Nemhandel.

På tilsvarende vis gælder det at der ikke må indtastes følsomme persondata i de åbne tekstfelter, som i alle tilfælde er beregnet til andre formål.

Den generiske integrationsfunktionalitet, GIS kan ikke tjekke for udveksling af følsomme persondata, derfor er det myndigheden med ansvar for eget fagsystem, der er forpligtiget til at sikre, at denne type data ikke oversendes til Navision Stat, via GIS.

3.3 Decentral indrapportering til ØSC, DDI

DDI funktionaliteten blev bygget med følgende formål:

”At dække behovet for dataudveksling mellem kunden og ØSC’et for det enkelte servicede regnskab via en brugervenlig grænseflade, der nemt og intuitivt kan anvendes uden behov for væsentlig kompetenceudvikling³”.

Dette betyder, at løsningen (videre)udvikles inden for følgende rammer:

De udvidende faktorer:

- Løsningen skal til enhver tid understøtte det gældende officielle opgavesplit i Statens Administration.
- Løsningen skal kunne overføre det nødvendige regnskabsmateriale for regnskabsmæssig godkendelse.
- Workflowet skal understøttes via statusændringer og datakontrol.
- Alle arbejdsgange, der både involverer kunden og ØSC’et skal kunne afvikles i en ubrudt kæde.
- Alle transaktioner skal kunne spores.
- Antallet af manuelle kontroller skal reduceres, hvor muligt.
- Der må ikke forekomme dobbeltindtastninger mellem kunden og ØSC’et i felter med fast defineret indehold.
- Data SKAL fødes et sted, men MÅ gerne beriges et andet sted.

---

³ Ny funktionalitet skal kunne ibrugtages via støtte i manualer og vejledninger, og dermed uden behov for kursusdeltagelse eller anden form for oplæring.

De begrænsende faktorer:

- Ny/ændret funktionalitet skal kunne anvendes uden anden introduktion, end den der fremgår af manualer og vejledninger
- Ny/ændret funktionalitet skal være relevant for mere end 80 % af eksisterende ØSC kunder
  - Såfremt nye dataregistreringer kræver godkendelse af ØSC'et, skal nye registreringer håndteres via bestillingslogikken mellem kunden og ØSC'et.
  - Såfremt nye dataregistreringer IKKE kræver godkendelse af ØSC'et, skal registreringen ske via inkludering af standardvisning under DDI menuen.
  - Såfremt nye dataregistreringer har opsætningsmæssig karakter, inkluderes disse kun i DDI løsningen såfremt, det forventes at kunden har behov for at rette i opsætningen mere end 2 gange pr. måned (i ordinær drift).
- Ny funktionalitet hvor der efterspørges en automatiseret indberetning for bestillinger af større mængder data ad gangen, håndteres IKKE af DDI funktionalitetsområdet, men løses i stedet af GIS, der netop er bygget til håndtering af store mængder af forhåndsgodkendte data. Dette betyder, at der ikke udvikles en GIS understøttelse af DDI funktionaliteten.
- Vedhæftning af filer til DDI bestillinger, via BLOB⁴ felter, skal, af performance og databasekapacitetsmæssige hensyn, udelukkende anvendes ved vedhæftning af relevant regnskabsmateriale, dvs. bilag, der er påkrævet ved den interne godkendelse af bestillingen i ØSC institutionen, eller påkrævet ved senere revision af regnskabet. Øvrige filer til vedhæftning skal ske via standard kæde⁵ funktionalitet.
- Ny decentral funktionalitet med direkte regnskabsmæssig relevans, som findes i den eksisterende Navision Stat løsning, men som ikke overholder kravet om 80 % relevans for DDI brugere, inkluderes ikke i DDI løsningen. Denne type funktionalitet kan i stedet tilgås direkte via en kombination af udvidede rettigheder og eventuel dispensation fra opgavesplittet.
- Ny decentral funktionalitet, der ikke har nogen direkte regnskabsmæssig relevans, og som derfor bedst afvikles i andre systemer end Navision Stat, inkluderes ikke i løsningen. Dette gælder fx funktionalitet, der aktuelt håndteres af: Rejseafregningssystemer, indkøbs- og faktureringshåndteringssystemer samt diverse institutionsspecifikke fagsystemer.
- Alle ønsker til ny/ændret DDI funktionalitet skal godkendes af Statens Administration og Moderniseringsstyrelsen.

---

⁴ BLOB: Binary Large Objects. En datatype der tillader at vedhæftede filer gemmes direkte i databasen.

⁵ Kædefunktionalitet: Der linkes/kædes til et bilag gemt på et eksternt drev.

3.4 Generiske integrationsnitflade

Den generiske integrationsnitflade, GIS blev bygget med det formål:

”At etablere en ensartet håndtering af alle tidligere integrationer, bygget lokalt mellem Navision Stat og den enkelte institutions fagsystem, for en overførelse af forhåndsgodkendte data fra fagsystem til Navision Stat, og omvendt en løsning af data generelt fra Navision Stat. Dette under hensynstagen til en fortsat understøttelse af eksisterende krav til sikkerhed, datalogning og transaktionsspor via et entydigt afsender ID tilknyttet dataudvekslingen”.

”At eliminere alle daværende forskellige Navision Stat varianter, og hermed fremme medarbejdermobiliteten i ØSC’et hos Statens Administration”.

Løsningen vedligeholdes således indenfor følgende rammer:

De udvidende faktorer:

- Der må frit læses fra alle tabeller i Navision Stat.
- Hvis der kan argumenteres for en proceseffektivisering ved åbning for skrivning til yderligere tabel, åbnes tabellen jvf. det eksisterende GIS regelsæt for enabling af tabeller.
- Ved åbning af en tabel for skrivning, åbnes alle felter på tabellen.
- Data kan indlæses fra Excel som fagsystem, givet at disse data, som ved leverancer fra andre fagsystemer, er godkendte før indlæsning og filen er låst for editering.

De begrænsende faktorer:

- Da GIS integrationen forudsætter, at der udelukkende sker en overførelse af forhåndsgodkendte data til Navision Stat, via en ’system - til - system’ integration, er det institutionens ansvar, at sikre at data er godkendte i afsendende fagsystem, før skrivning til Navision Stat⁶.
- Der må aldrig skrives direkte til posteringstabeller, fx finansposttabellen, der indeholder slutresultatet af en registreringsproces, hvor data flyttes mellem flere tabeller undervejs af hensyn til korrekt datavalidering.
- Der må aldrig skrives til tabeller der holder data midlertidigt midtvejs i en registreringsproces, som fx udbetalingskladden. Data må udelukkende skrives til stamdatatabeller eller de tabeller, hvorfra en normal transaktionsproces opstartes, som fx kladder eller bilag.
- Der må aldrig skrives til stamdata- og opsætningstabeller, der vedligeholdes via dataleverancer fra de centrale systemer, som fx SKS og SLS.
- En bruger kan kun skrive til de tabeller via GIS - funktionaliteten, som brugeren har adgang til at skrive direkte i, via normale indtastninger.

---

⁶ For en håndtering af skrivinger, der afleder en godkendelsesproces ved modtagelse i Navision Stat, henvises til DDI-funktionaliteten, alternativt til Excel-funktionaliteten, hvor Navision Stat tjekker for godkendelse forud for indlæsning.

- Det er institutionens ansvar, som dataejer, at føre kontrol med selve dataleverancens indhold. Derfor er det ligeledes institutionens ansvar selv at sikre, at der ikke overføres følsomme persondata til Navision Stat. Navision Stat indeholder pr. definition ikke følsomme persondata, og indeholder derfor ej heller tabeller og felter, der er forberedt for modtagelse af denne type data.
- Flere enablede tabeller indeholder såkaldte BLOB felter, hvortil det principielt ville være muligt at indlæse vedhæftede bilag. Da dette imidlertid betyder at databasen vil vokse ukontrolleret og forringe performance, er dette ikke tilladt.
- Indlæsning af data via webservice må nødvendigvis følge de begrænsninger, der normal gælder for webservices, hvilket betyder, at der ikke kan udveksles mere end 4MB ad gangen.
- Indlæsning af større datamængder, med batchlignende karakter bør generelt testes forud for valg af udvekslingsmetode⁷.

3.5 Sager, ressourcer og projektbevilling

Sags- og ressourcemodulerne i Navision Stat baserer sig i vidt omfang på den standardfunktionalitet, der er frigivet af Microsoft, men som udvides via videreudvikling af Navision Stat med følgende formål:

”At rette de fejl og mangler i standardmodulerne, som kan henføres til manglende fokus på områderne fra Microsofts side, dette gælder fx en konsistent håndtering af dimensionslogik samt finans- og anlægsintegration”.

”At udvide løsningen generelt for en understøttelse af aktivitet, projekt- og bevillingsstyring”.

Løsningen vedligeholdes således indenfor følgende rammer:

De udvidende faktorer:

- Udvidelser foretages med højt generaliseringsniveau, der sikrer løsninger, der kan bruges af flest mulige kunder.
- Udviklingen vil for nærværende fokusere på det segment af de eksisterende og nye kunder, der i dag har de største erfaringer med projekt- og bevillingsstyring, for at sikre den bedst mulige dækning af behovet for systemunderstøttelse.

De begrænsende faktorer:

- Nye udvidelser skal implementeres så simpelt som muligt, uden at gå på kompromis med de væsentligste behov for systemunderstøttelse på området, således, at løsningen kan supporteres analogt med øvrig Navision Stat funktionalitet.

---

⁷ Excel-udveksling, txt-fil, xml-fil, webservice (xml), sql-db udveksling eller sftp.

- Nye udvidelser i forhold til rapportering vil i udgangspunkt ske i sagskuben eller de faste rapporter i LDV.
- Fakturering på sager sker direkte fra sager og ikke fx via DDI.
- Funktionaliteten omhandlende VIA (igangværende arbejde), vedligeholdes kun af Microsoft.
- Sager vil ikke blive understøttet i alle funktionsområder i Navision Stat.

4. Rapporteringsstrategi

LDV er den platform, som Moderniseringsstyrelsen har valgt til lokal analyse og rapportering. Rapportudvikling i Navision Stat vil derfor være fokuseret inden for følgende områder:

1. Handelsdokumenter
Der sker løbende en vedligeholdelse og videreudvikling af de rapporter, der kan klassificeres som 'dokumenter', dvs. rapporter der distribueres uden for regnskabets myndighed i form af salgsbilag, købsbilag og lignende.
2. Rapporter rettet mod ØSC medarbejdere og institutioner udenfor ØSC.
Der sker løbende en vedligeholdelse og videreudvikling af eksisterende rapporter. Videreudvikling vil primært være fokuseret mod kontrol af processer afviklet i Navision Stat eller mellem Navision Stat og fagsystemer.
3. Rapporter rettet mod ØSC institutioner
Disse rapporter er placeret i den digitale indrapporteringsløsning (DDI) og der sker alene en vedligeholdelse af de eksisterende rapporter. Der sker, som udgangspunkt, ingen videreudvikling, da disse brugere typisk vil anvende LDV som deres primære rapporteringsværktøj. Se i øvrigt domænestrategi for DDI.

Der bygges udelukkende rapporter, der trækker data indenfor det samme regnskab eller bogføringskreds.

Alle rapportændringer foretages primært som en videreudvikling af eksisterende standardrapporter for at holde den samlede rapportportefølje på et absolut minimum, men med størst mulig fleksibilitet pr. rapport.

I det omfang ønskede datavisninger, der aktuelt dækkes af statslige rapporter, fremadrettet kan dækkes af skærmvisninger eller Excel udlæsninger, udgår de statslige rapporter⁸.

Moderniseringsstyrelsen forbeholder sig samtidig, med udgangspunkt i målinger på anvendelsesgraden, kontinuert at eliminere statslige rapporter, der ikke i væsentlig grad anvendes.

---

⁸ Statslige rapporter er givet ved rapporter, der er udviklet 100 % af Moderniseringsstyrelsen i modsætning til standardrapporter (100 % udviklet af Microsoft) og standard rapporter med statslige tilretninger (udviklet af Microsoft, men efterfølgende tilrettet af Moderniseringsstyrelsen).

Ordliste

Forkortelse	Beskrivelse
CIS	Central integrationssnitflade for integration mellem Navision Stat og centrale fællesstatslige systemer
DDI	Modulet 'Den decentral digitale indrapportering', der understøtter ØSC opgavesplittet hos Statens administration
GIS	Generisk integrationssnitflade for integration mellem Navision Stat og lokale fagsystemer
Statens HR	Den fællesstatslige HR-løsning
INDFAK	Statens indkøbs og faktureringsløsning
REJSUD	Statens Rejseafregning- og udlægshåndteringssystem
SB	Statens bevillinger
SBS	Det fællesstatslige budgetsystem
SKS	Statens Koncernsystem
SLS	Statens Lønløsning
ØDUP	Økonomi Data Udveksling Punkt
ØSC	Økonomiservice center hos Statens administration, der udfører regnskabsmæssige opgaver for statslige kunder.